

Faşizmin Kadın Düşmanlığı

Faşizm, kadınlara karşı düşmanca bir tutum içindedir ve kadınları erkeklerden aşağı görür.

Bu gerçeği 20. yüzyılın faşist liderlerinin söylev ve demeçlerinde bulmak mümkündür. Örneğin Mussolini 12 Kasım 1922 tarihinde Fransız *Journal* gazetesi muhabiri Maurice de Valfef'e verdiği demeçte kadınları açıkça aşağılamıştır:

Benim genel oy hakkını sınırlama niyetinde olduğumu söyleyenler var. Hayır! Her yurttaş Roma Parlamentosu için sahip olduğu oy hakkını koruyacaktır... Ayrıca size itiraf edeyim ki **kadınlara oy hakkı tanımayı düşünmüyorum. Bir yararı yok bunun.** Kadınların devlet işlerine katılmaları konusundaki kanım her türlü feminizme karşı niteliktedir. Elbet, kadın bir köle olmamalı, ama ona oy hakkı veririm tefe koyarlar beni. **Bizim devletimizde kadın hesapta olmamalıdır.**[1](#)

1930'da büyük ekonomik bunalım başladığı sıralarda ise Mussolini kadınların çalıştıkları işlerden ayrılmalari talimatını vermişti. Çünkü kadınları "erkeğin ekmeğine el uzatan hırsızlar, erkek kısırlığının suçluları" olarak görüyordu.[2](#) "Duçe"nin kadınlara bakış açısını vurgulayan en önemli sözler Fransız gazeteci Helene Gosset'nin kendisiyle 1932'de yaptığı bir konuşmada göze çarpmaktadır:

Kadın boyun eğmelidir... Bir analiz gücü varsa da sentez gücü yoktur onun. Hiçbir zaman mimari bir yapıt ortaya koymuş mudur? Bir tapınaktan söz etmiyorum, bir kulübe kurmasını isteyin kadından, üstesinden gelemeyecektir. Kadın, bütün sanatların sentezi olan mimariye yabancısıdır; ve yazgısı da bu noktada düğümlenmektedir işte.[3](#)

Kadınlara iş hayatında yapılan bu kısıtlama eğitim alanında da kendisini göstermiş ve alınan bir dizi önlemlerle kadınların öğrenim ve iş yaşamları kısıtlanmıştır. Örneğin 30 Ocak 1927 tarihli kararname ile kadınlara liselerde edebiyat ve felsefe derslerinin okutulması kesinlikle yasaklanmıştır. 1928'de çıkartılan kararnameyle kadınların eğitimine karşı yasal önlemlere başvurulmuş kadınların birinci devre orta öğretim kurumlarında müdürlük yapmaları önlenmiştir. Kız öğrencilere orta öğrenimlerinde ve üniversitelerde iki kat harç ödeme yükümlülüğü getirilmiştir.

Mussolini'nin Meclise sunduğu 28 Kasım 1933 tarihli yasa gücünde kararname metninde ise şunlar yazılıdır: "Devlet kurumları, eleman almak için açılacak sınavlarla ilgili ilanlarda kadınları dışarıda tutacak koşullar koymaya yetkilidirler... Kamu görevlerinde çalışan kadınların artışına karşı bir sınır belirlemek zorunludur..."[4](#) 1 Eylül 1938 tarihli yasa gücünde karnameyle, kadınların, kamu görevlerindeki kadro toplamının ancak %10'unu doldurabileceği belirlenmiştir.

Nazi Almanyası'nda ise kadınlara karşı belirlenen "ikinci sınıf vatandaş" statüsü daha da belirgindi. Alman Milli Eğitim Bakanlığı, lise bitirenlerin %10'undan fazlasının kız olmamasına karar vermişti. 1934'te, liseyi bitirmiş her 10.000 kızdan, yalnız 1.500'üne yüksek öğrenim kurumlarında okuma izni verildi. 1929'da, 39 nasyonel-sosyalist öğrenim kurumu vardı. Bunların yalnız ikisi kızlar içindi. Kızlara, orta öğrenimleri sırasında Latince derslerine girmeyi yasaklamak için de yasalar çıkarıldı; onlar daha liseyi bitirmeden önce, yüksek okullara ve üniversiteye girişleri önlenmiş oluyordu...[5](#)

Bunlar sadece toplumsal konum veya işbölümüyle ilgili düzenlemeler değil, asıl Nazizm'in biyolojik dogmalarıyla ilgili uygulamalardı. *Faşizmin Analizi* kitabının yazarı Maria A. Macciocchi'nin yorumuna göre **Nazilerin gözünde kadın bir çeşit hayvandı.** [6](#) Bu felsefeye göre kadın, farkları belirmemiş ilkel bir ırktı, biyolojik yönden aşağı düzeydeydi.[7](#)

Kadın Düşmanlığının Darwinist Kökeni

Faşistlerin kadınlara olan bu küçümseyici yaklaşımlarının kökeni de, diğer pek çok konuda olduğu gibi, Darwinizm'dir. Faşistler Darwin'in yalnızca ırklar arasındaki eşitsizlik fikrini almakla kalmamış, erkeklerin kadınlardan üstün olduğu yönündeki fikirlerini de benimsemişlerdir.

Darwin, *Descent of Man* adlı kitabında kadınların idrak etme, hızlı kavrama ve taklit konusunda "daha aşağı ırkların özelliklerini taşıdıklarını ve bu nedenle daha eski ve alt bir medeniyet seviyesine sahip olduklarını"

yazmıştı.⁸ Darwin'in kendi kelimeleriyle evrim, bir cinsin üyelerinin -özellikle de erkeklerin- diğer cinsi hakimiyetleri altına almak için mücadele etmeleri demektir.⁹ Ayrıca Darwin'e göre, kadınların bazı özellikleri aşağı ırkların özellikleri olduğundan kadınlar erkeklere göre daha düşük bir medeniyet seviyesine sahiptirler.¹⁰

Darwin'e göre erkekler yalnızca vücut ve akıl olarak kadınlardan üstün değildiler, aynı zamanda seleksiyon gücünü kazanmışlardı. Evrim erkeklerin elindeydi ve kadınlar oldukça pasiftiler. Sonuç olarak kadınlar daha az gelişmişlerdi ve daha ilkelidiler, bu yüzden kadınların en büyük zayıflıkları olan içgüdüleri ve duyguları ağır basmaktaydı.¹¹

Darwin hayatı boyunca evrim için önemli olduğuna inandığı erkek üstünlüğü görüşünü devam ettirdi. Bu konuyla ilgili olarak kuzeni Francis Galton'ın teorilerine de atıfta bulunarak şunları söylemişti:

"... İki eşeyin zihni yetilerindeki başlıca fark, gerek derin düşünceyi, sağduyuyu, gerek hayalgücünü, gerekse yalnızca duyuları ve elleri gerektiren işleri ele alırken erkeğin kadının varabileceğinden daha yüksek bir doruğa varmasıdır. Şiir, resim, yontu, müzik, (gerek beste, gerek seslendirme), tarih, bilim ve felsefede en ünlü erkeklerin ve kadınların birer düzine ad içeren listeleri çıkarılırsa, bu listeler karşılaştırma götürmez. Bay Galton'un *Hereditary Genius* adlı yapıtında çok güzel anlattığı ortalamalardan sapma yasasından, erkekler birçok konuda kadınlardan kesinlikle üstünse, **erkekteki ortalama zihni gücün kadınınkinden yüksek olması gerektiği sonucunu da çıkarabiliriz.**"¹²

Darwin'in bu görüşleri aslında onun kadınlara karşı kişisel yaklaşımından da anlaşılmaktaydı. Darwin kadının evlilikteki rolünü şöyle tarif ediyordu: "Devamlı arkadaşlık (yaşlılıkta bile süren bir arkadaşlık), **sizinle ilgilenecek biri -bir köpekten daha iyi oyalayabilecek- ev ve evin sorumluluklarını alacak biri...**"¹³ Görüldüğü gibi Darwin aile kurumuna ve kadınlara tam bir materyalist gözle bakmaktaydı. Bu bakış açısında sevgiden, saygıdan, bağlılıktan, şefkat ve merhametten eser yoktu.

Geneva Üniversitesi'nde doğa tarihi profesörü olan evrimci ve materyalist Carl Vogt da kadınlara karşı küçümseyici fikirler besliyordu. Vogt şöyle yazmıştı: "**İnsan dişileri erkeklerden çok aşağı, hayvan türlerine daha yakındır.** Bu nedenle eğer standart olarak kendimize bir kadını alacak olsaydık, daha çok maymun benzeri özelliklere rastlardık.

Darwin'i izleyen pek çok evrimci, kadınların biyolojik ve zihinsel yönden erkeklerden daha aşağı olduğunu iddia etmeyi sürdürdüler. Hatta bazı evrimciler erkekleri ve kadınları iki farklı psikolojik tür olarak sınıflamışlardı: Erkekler *homo frontalis*, kadınlar *homo parietalis*'ti.¹⁴ Bir evrimci olan Morgan, Darwin'in erkekleri, kadınların niçin bariz bir şekilde aşağılık ve daha alt tabakada olduklarının sebepleri üzerinde çalışmaya motive ettiğini belirtmişti.¹⁵

Paris'te Tıp Fakültesi'nden evrimci fizikçi Paul Broca ise (1824-1880) özellikle de erkekler ve kadınlar arasındaki akıl ve beyin hacimleri ölçümleriyle ilgilenmişti. Kadın beyнинin oldukça küçük olan hacmini, onun akıl olarak aşağı olmasına bağlamıştı.

Darwin'in takipçilerinden evrimci sosyal psikolog Gustave Le Bon ise (1841-1931) şöyle yazmıştı:

Kadınların beyinleri erkeklerden çok gorillerin beyinlerine yakındır. Kadınlardaki aşağı ırk olma o kadar belirgindir ki, hiç kimse doğruluğu hakkında bir an bile tartışmaz; yalnızca derecesi tartışmaya değer... **Kadınlar insan evriminin en aşağı formunu temsil ederler** ve yetişkinlerden ve medeni erkeklerden çok çocuklara ve vahşilere daha yakındırlar. Vefasızlıkta, tutarsızlıkta, düşünce ve mantık eksikliğinde ve sebep yetersizliğinde üstündürler. Hiç şüphesiz ortalama bir erkekte daha üstün olan kadınlar mevcuttur, ama bunlar doğuştan çirkin olan istisna şeylerdir. Örneğin iki kafalı bir goril gibi; sonuç olarak onları tamamen göz ardı edebiliriz"¹⁶

İşte faşizmin kadınları küçümsemesinin ve hor görmesinin temelinde, Darwinizm'in aynı yöndeki sözde bilimsel telkinleri yatmaktadır. Mussolini'nin kadınların sosyal haklarını ellerinden alması, Hitler'in üstün ırk çoğaltmak için "üreme çiftlikleri" kurarak, genç kızları bu çiftliklerde SS subaylarıyla birlikte olmaya zorlaması, faşistlerin kadınlara bakış açılarının birer yansımasıdır. Darwinistler de faşistler de kadın düşmanındırlar. Kadınları hem aşağı ve geri bir tür olarak görmüş, hem küçümsemiş, hem de onlara karşı ayrımcı ve baskıcı yöntemler kullanmışlardır.

Faşistlerin bu tutumları da Kuran ahlakı ile taban tabana zıttır. Allah, Kuran'da kadınlara karşı son derece şefkatli, saygılı ve koruyucu davranılmasını emretmiştir. Bunun yanında Hz. Meryem ve Firavun'un karısı gibi üstün ahlaka sahip kadınları insanlara örnek göstermiştir. Allah katında üstünlük insanların ırklarına, cinsiyetlerine veya mevkilerine göre değil, Allah'a olan yakınlık ve iman güçlerine göredir. Allah Kuran'ın birçok ayetinde tüm iman edenlerin, kadın-erkek ayrımı olmaksızın yaptıklarının karşılığını eksiksiz olarak alacaklarını şöyle haber vermiştir:

Nitekim Rableri onlara (dualarını kabul ederek) cevap verdi: "Şüphesiz Ben, erkek olsun, kadın olsun, sizden bir işte bulunanın işini boşa çıkarmam..." (Al-i İmran Suresi, 195)

Erkek olsun, kadın olsun inanmış olarak kim salih bir amelde bulunursa, onlar cennete girecek ve onlar, bir 'çekirdeğin sırtındaki tomurcuk kadar' bile haksızlığa uğramayacaklardır. (Nisa Suresi, 124)

Erkek olsun, kadın olsun, bir mü'min olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz Biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz. (Nahl Suresi, 97)

Ancak, dinin terk edilmesi ile birlikte bu gerçekler de terk edilmiş ve bunun yerine her türlü ırk ve cinsiyet ayrımını meşru gören faşizm, Darwinizm gibi hurafeler gelişmiştir.

Kaynakça

1. Maria A.Macciocchi, Faşizmin Analizi , Çeviren: Cemal Süreya, Payel Yayınları, İstanbul 2000, s.108
2. Maria A.Macciocchi, Faşizmin Analizi , s.126-127
3. Maria A.Macciocchi, Faşizmin Analizi , s. 126
4. Maria A.Macciocchi, Faşizmin Analizi , s. 128-129
5. Maria A.Macciocchi, Faşizmin Analizi , s. 132-133
6. Maria A.Macciocchi, Faşizmin Analizi , s.134
7. Maria A.Macciocchi, Faşizmin Analizi , s. 163
8. John R. Durant, "The Ascent of Nature in Darwin's Descent of Man" in The Darwinian Heritage, Ed. By David Kohn, Princeton, NJ: Princeton University Press, 1985, s.295
9. Charles Darwin, The Origin of Species by Means of Natural Selection , New York: D. Appleton and Company, 1859 (1897 baskısı), s.108
10. Charles Darwin, The Descent of Man and Selection in Relation to Sex, New York: D. Appleton and Company, 1896, s.563-564
11. Stephanie A. Shields, "Functionalism, Darwinism, and the Psychology of Women; A Study in Social Myth." American Psychologist 30, no.1 (1975): 742
12. Charles Darwin, Seksüel Seçme, Onur yayınları, Nisan 1977, Birinci Baskı, Çeviren: Öner Ünalın, s. 465
13. Charles Darwin, The Autobiography of Charles Darwin 1809-1882 (Ed. by Nora Barlow), New York: W. W. Norton & Company, Inc., 1958, s. 232-233
14. Rosaleen Love, "Darwinism and Feminism: The 'Women Quesfion' in the Life and Work of Olive Schreiner and Charlotte Perkins Gilman" in David Oldroyd and Ian Langham (Eds.), The Wider Domain of Evolutionary Thought (Holland: D. Reidel, 1983), 113-131.
15. Elaine Morgan, The Descent of Woman, New York: Stein and Day, 1972, s.1
16. Stephen Jay Gould, The Mismeasure of Man, New York: W. W. Norton & Company, 1981,s.104,105